

Kodex dobré výzkumné praxe Univerzity Pardubice

Preambule

1. Kodex dobré výzkumné praxe Univerzity Pardubice (dále jen „kodex“) formuluje základní požadavky na etické jednání na Univerzitě Pardubice při činnostech souvisejících s výzkumnými aktivitami. Úzce navazuje na Etický kodex schválený na 5. zasedání sněmu Rady vysokých škol dne 17. května 2007 a přijatý kolegiem rektora Univerzity Pardubice dne 11. června 2007.
2. Kodex vychází z obecných a všeobecně uznávaných etických norem běžně akceptovaných v dané oblasti ve vyspělých zemích, a to vždy s přihlédnutím k charakteru konkrétní výzkumné a vývojové činnosti.
3. Kodex je závazný pro všechny akademické a vědecké pracovníky Univerzity Pardubice (dále jen „výzkumný pracovník“). Jednotlivá ustanovení se rovněž přiměřeně vztahují i na studenty a ostatní zaměstnance Univerzity Pardubice, a to při činnostech, které vyžadují přímé spolupůsobení těchto zaměstnanců na výzkumu.
4. Ustanovení formulovaná explicitně pro oblast výzkumu a vývoje se přiměřeným způsobem vztahují i na uměleckou činnost.
5. Výzkumný pracovník se při své činnosti řídí vnitřními normami Univerzity Pardubice a platnou legislativou.

Část I.

Výzkumný pracovník

1. Výzkumný pracovník vždy preferuje a prosazuje výzkumnou a vývojovou činnost jako prostředek ke zvyšování úrovně znalostí ve prospěch společnosti a jako prostředek aktivního sebevzdělávání, které vede, přispívá a napomáhá ke zkvalitnění výuky studentů a mladých výzkumných pracovníků.
2. Výzkumný pracovník
 - a) považuje za samozřejmé zpřístupnit výsledky své výzkumné a vývojové činnosti na úrovni zveřejnění a za podmínek obvyklých pro daný obor,
 - b) přijímá odpovědnost za kvalitu a hodnověrnost výsledků své výzkumné a vývojové činnosti,
 - c) respektuje při získávání, uchovávání a užití výzkumných dat pravidla, která vyplývají z vnitřních norem Univerzity Pardubice,
 - d) poskytuje osobní příklad naplňování etických zásad při výzkumné a vývojové činnosti, jíž se účastní studenti.
3. V souvislosti s vlastní výzkumnou a vývojovou činností a při jejím uskutečňování akceptuje výzkumný pracovník vlastní odpovědnost za:
 - a) volbu tematiky výzkumu a vývoje z hlediska přínosu k vědeckému poznání, zejména pokud jde o opakování již prozkoumané výzkumné tematiky, volbu témat vyžadující enormní náklady ve srovnání s očekávaným přínosem dosažitelných výsledků apod.,

- b) nepředpojatost při výzkumu a přiměřenost volby výzkumné metodiky,
- c) reprodukovatelnost výsledků výzkumu a vývoje a korektnost postupů jejich dalšího zpracování včetně přiměřeného způsobu archivace dat při respektování předpisů nebo závazků vyšší úrovně při archivaci dat,
- d) korektnost interpretace výsledků výzkumu a vývoje, jak vlastních, tak jiných výzkumných pracovníků,
- e) efektivní využívání finančních prostředků i personálních zdrojů,
- f) provádění eticky korektního výzkumu, dodržování mezinárodně uznávaných standardů v tomto směru.

Část II. Týmová práce

1. Morální povinností každého výzkumného pracovníka je přispívat vlastním přínosem k tvorbě výsledků týmového výzkumu a souběžnému rozvíjení všech důležitých oblastí výzkumné a vývojové problematiky týmu, jehož je členem.
2. Výzkumný pracovník jako člen výzkumného týmu uznává duševní, hmotný a praktický přínos ostatních členů týmu k výsledkům týmové práce.
3. Výzkumný pracovník považuje za samozřejmé přispívat svou výzkumnou činností k dosažení efektu konstruktivní interference ve výzkumné činnosti týmu zejména:
 - a) objektivním přístupem k výsledkům výzkumu a vývoje členů týmu,
 - b) objektivním a kritickým přístupem k vlastním výsledkům,
 - c) ochotou k věcné odborné diskusi a respektováním názorů členů týmu,
 - d) kolegiálním odborným i osobním postojem,
 - e) samozřejmou ochotou zapojit do týmové práce studenty jako rovnocenné partnery.

Část III.

Plánování projektů vzdělávání, výzkumu a vývoje

Při plánování projektů vzdělávání, výzkumu a vývoje je výzkumný pracovník povinen zejména:

- a) uplatňovat obecně uznávané korektní postupy při získávání externích grantů i interní finanční podpory,
- b) dbát při výzkumné a vývojové činnosti na udržování korektních vztahů v interakci s podnikatelskou sférou,
- c) předcházet konfliktům zájmů při získávání finanční podpory a čelit jim explicitním oznámením o možnosti jejich vzniku v případě své osoby,
- d) převzít odpovědnost za účelné plánování rozpočtu finančních prostředků a prosazovat vytváření jasných a kontrolovatelných pravidel pro jejich využívání.

Část IV.

Zveřejňování výsledků

1. Při zveřejňování výzkumných výsledků je výzkumný pracovník povinen respektovat, vedle samozřejmého dodržování zákony ustanovených autorských pravidel, i publikační a další pravidla pro zveřejňování a poskytování výsledků výzkumu a vývoje standardně zavedená podle oborových zvyklostí a zavedených vztahů s podnikatelskou sférou.
2. Výzkumný pracovník dodržuje etická pravidla související s respektováním duševního vlastnictví, zejména:
 - a) odmítá podvod, podvrh, plagiátorství, falšování, zkreslování, zneužívání a zcizení výsledků, zadržování výsledků v případě výzkumu a vývoje, a to v kterékoliv jeho fázi procesu od záměru až ke zveřejnění výsledků,
 - b) korektnost při aplikování a přenosu technologií.
3. Výzkumný pracovník uplatňuje objektivní přístup při posuzování vlastního autorského podílu a podílu druhých při vykazování autorství, a to zejména při posuzování tvůrčího přínosu ke zveřejňovanému výsledku a zhodnocení kvality a míry přispění k samotnému provedení výzkumu, který vedl k dosažení výsledku.
4. Při jakémkoli způsobu zveřejňování výsledků považuje výzkumný pracovník za samozřejmé:
 - a) zabezpečit objektivnost vlastního zhodnocení významu literárních a dalších informačních zdrojů využitých pro dosažení zveřejňovaného výsledku včetně povinnosti jejich přesného citování v případě jejich využití,
 - b) převzít odpovědnost za pravdivost údajů a korektnost interpretací předkládaných v rámci zveřejnění či uplatnění výsledků,
 - c) provést korekci dodatečně zjištěných chybných dat, výsledků či interpretačních závěrů na téže úrovni zveřejnění, na které byly předloženy,
 - d) kriticky zhodnotit přínos členění výsledků, resp. modifikovaných či doplněných výsledků, výzkumu a vývoje do několika zveřejněných prací.
5. Při publikování výsledků v časopisech a sbornících dbá výzkumný pracovník na věrohodnost vybraného titulu a vyhýbá se publikování v tzv. „predátorských“¹ titulech.

Část V.

Zásady kolegiálního chování

1. Výzkumný pracovník se řídí zásadami kolegiálního chování ke spolupracovníkům a dalším pracovníkům Univerzity Pardubice, spočívajícími v respektování jejich osobnosti, práva na vyjádření nezávislého odborného názoru a práva svobodné volby vlastního přístupu k výzkumným činnostem, za předpokladu, že tato volba je v souladu s normami obvyklými v daném oboru a s tímto kodexem.

¹ Predátorské časopisy zneužívají model placeného otevřeného přístupu (open access). U zaslaných příspěvků nezajišťují standardní recenzní řízení a jejich základním cílem není otevřené zveřejňování a zpřístupňování kvalitních vědeckých výsledků, ale zisk. Podrobné informace k této problematice lze získat na webu univerzitní knihovny (záložka „Podpora vědy“).

2. Výzkumný pracovník odmítá nekolegiální projevy, projevy diskriminace, či projevy nátlaku založeného na funkčním postavení.
3. Výzkumný pracovník neuplatňuje postoj falešné kolegiality spočívající v toleranci k případům porušování obecných morálních principů a pravidel tohoto kodexu.

Část VI.

Loajalita k univerzitě

Výzkumný pracovník je loajální k univerzitě. Loajalitou se v tomto smyslu rozumí respektování skutečnosti, že o výsledky výzkumné činnosti výzkumného pracovníka získané na půdě univerzity při využití jejího technického a personálního zázemí se nezasloužil výhradně výzkumný pracovník. Poskytování těchto výsledků třetím institucím či osobám s cílem osobního prospěchu výzkumného pracovníka se považuje za nemorální jednání.

Část VII.

Nakládání s údaji a daty

1. Výzkumný pracovník zachází se svěřenými daty, zejména daty o výzkumu a vývoji, osobními údaji, vždy tak, aby minimalizoval možnosti jejich zneužití, a dbá jejich ochrany v souladu s právními předpisy České republiky.
2. Výzkumný pracovník, zejména jako řešitel projektů, správce dat evidenčních databází apod. respektuje požadavek ochrany osobních údajů ve shodě s interními normami Univerzity Pardubice a obecně závaznými právními předpisy.
3. Výzkumný pracovník nakládá s informačními systémy Univerzity Pardubice s vědomím povinnosti využívat jich výhradně ke zvýšení kvality výzkumných činností, nikoli k soukromému prospěchu vlastnímu či dalších osob.

Část VIII.

Porušení kodexu

Projednání případů porušení tohoto kodexu probíhá v souladu s interními normami Univerzity Pardubice.